

Bichon Havanais

—hunden från Kuba

Sockerrör och cigarrer har exporterats i stor skala och gjort Kuba världsberömt. Produktionen av renrasiga hundar har å andra sidan varit ringa. En riktig liten godbit från ön i Karibiska havet har vi dock: bichon havanais!

Strax söder om Kräftans vändkrets, i den kubanska huvudstaden Havanna, hade bichon havanaisen en gång i tiden sitt starkaste fäste. Den var i sin glans dagar de förmögna stadsbornas speciella gunstling, och det sägs att valpar inte såldes för pengar. Istället hände att de gavs som gåva vänner eller handelspartners emellan. Likt de andra medlemmarna i bichon-familjen (*malteser, bolognese, bichon frisé och eventuellt löwchen och coton de tuléar*) är havanaisens förfäder den lilla vita hund som varit känd i medelhavsområdet sedan mycket lång tid tillbaka. Denna långhåriga dvärghund kom genom expansiv handel och offensiv kolonialpolitik att spridas vida kring.

”Blanquito de la habana”

Till Kuba kom havanaisens föregångare förmodligen med spanska, och kanske också italienska, fartyg i slutet av 1600-talet. Redan 1511 hade Spanien tagit ön i besittning och Kuba kom att bli huvudknutpunkt för handeln mellan Spanien och Amerika.

Den första inhemska hundtypen som importerades gav upphov till var mycket liten och rent vit. Den kallades *”Blanquito de la Habana”*. Så småningom kom den att korsas med pudlar i olika färger och bichon havanais såg dagens ljus.

Rasen fick som nämnts sitt hem hos adel och överklass. Den levde skyddad för omvärlden i slott och herresäten. Havanaisen var societetens symbol, bönder och fattigfolk

gjorde sig ej besvär. En liten glimt av den omhuldade knähunden gavs ibland pöbeln. Söndagseftermiddagar, när den kubanska solen lättat på sitt glödheta grepp om Havanna, klädde sig de rika damerna i sina mest magnifika skrudar. I praktfulla vagnar finåkte de genom stadens gator och torg, allt för att beskådas och väcka välförtjänt uppmärksamhet och beundran. Pricken över i, accessoaren framför alla andra, var ett knippe bichon havanais, effektivt arrangerade i sin ägarinnas knä. En av de mest framstående damerna, Catalina Laza, hustru till en sockerbaron, var vida känd för sina havanaiser och den exklusiva uppfödning hon bedrev.

Förevigad åt eftervärlden

Havanaisägarna hörde till den klass som hade råd att få sina blåblodiga drag förevigade med den tidens enda metod: porträttmåleri. En av Cubas virtuoser i konsten var Vicente Escobar. Hans målning *”porträtt av kubansk dam med knähund”* från 1797 visar en hund med uppenbara havanaisdrag. För forskare i de skilda hundars ursprung, släktskap och framväxt är det så gott som alltid lättare att kartlägga rötterna hos de raser som fallit överklassen på läppen. Bl a just tack vare önskan att visa fram överdådigt välstånd är hundarna en oundgänglig ingrediens i porträtten. Det gäller såväl målningar av Kubas högre stånd som andra länders.

Hundarnas status och den uppskattning de på goda grunder rönt hos sina ägare, bidrog till att de snart fann vägen åter till det Europa dess förfäder en gång lämnat. Redan år 1907 visades en kastanjebrun havanais på utställning i Paris. Hennes namn var Poulka de Dieghem. Även om hon säkert väckte uppmärksamhet, kom det att ta lång tid innan havanaisen befäste sin position i väst. Den avgörande händelsen var den politiska

Skäm bort den!

Tack vare sitt mjuka temperament, fjärran från alla tendenser till översitteri, och sin förmåga att lära kvickt (och rätt!) är havanaisen på många sätt en bra ras att välja för den otränade hundägaren. Det är ingen katastrof om uppfostran inte är helt i linje med läroboken. Förutsatt att man är snäll mot sin hund och lyhörd går det bra i alla fall. Havanaisen blir sällan eller aldrig problemhund. Att träna lydnad med den är tacksamt och flera hundar har visat sina

färdigheter på prov. Däremot är det svårt att låta bli att skämma bort den. Den är så kramvänlig och kelig att det är snudd på oundvikligt. Å andra sidan mottas favörer med stor sans. Havanaisen, oavsett hur älskad och omhuldad, urartar aldrig till att bli odräglig.

Den skulle aldrig drista sig till att utnyttja en situation, bli pockande eller påflugan. Bortsett då ifrån att den hund som är van att få leverpastej på porslinstallrik inte kan förväntas skutta högt av glädje över en näve torrfoderkulor i en skål av rostfritt stål. Utvecklas hunden till en läckergom får man skyl-la sig själv!

Elegant – och robust

Bichon havanais är en dvärghund och ingår i FCI-anslutna länder i den stora Sällskaps-hundgruppen. Den är liten, mankhöjden ligger hos de flesta omkring 25 cm, vikten runt 5 kg. Kroppen är något längre än hög, dvs mer rektangulär än den hos ex malteser och bichon frisé. Havanaisen ska vara robust i kropp och benstomme med väl rundad bröstorg, men den får aldrig bli tung eller satt. Den beskrivs som elegant byggd men ändå stark, den ska förmedla en känsla av förfining utan att för den skull verka bräcklig. Den riktiga balansen är svår att uppnå. Huvudet har en platt och bred skalle, stopet är obetydligt markerat. Nospartiet är relativt spetsigt, pigmentet i nospegeln ska vara svart. Ögonen är stora, mandelformade och mycket mörka, helst svarta.

I egen kostym

Pälsen – som förekommer i en mängd färger, vanligast är creme – är kanske det som ome-

delbart identifierar havanaisen och skiljer den från andra dvärghundar av liknande konstitution. Hårremmen ska vara lång, silkesmjuk och tämligen åtliggande. De är svagt vågig och i topparna bildas lösa lockar. Pälsen består av underull och silkigare täckhår. Den undre pälsen ger ett lyft i pälsen vilket ger rasen ett "sportigare" helhetsintryck. För raser som malteser, lhasa apso och shih-tzu vore det en mardröm att vara utrustad med en havanaispäls. Den sistnämnde lämpar sig inte för papiljotter, den blir aldrig en fotsid, släpande slöja och det är inte heller meningen. Havanaisens päls ger inte ett högtidligt intryck, snarare motsatsen, och den slutar alltid en bit ovanför marken vilket gör att man ser hundens ben. Havanaisen är en långhårig hund, men det ska synas att det inte är ett handikapp.

Pälsens ger måhända ett opretentiöst intryck, men den kräver skötsel och omsorg. Regelbundna bad var tionde-fjortonde dag med mildt shampoo och bra balsam, kombinerat med grundlig genomgång av hela hunden och dessemellan så lite plock och pet med pälsen som möjligt är ett recept många följer. Kamning och borstning ett par gånger i veckan i lätt fuktad päls brukar räcka. Inför utställningar badas och fönas havanaisen, den klipps ibland lätt på nospartiet och tassarna putsas till.

Rätt skött faller pälsen inte märkbart, och också havanaisen klassificeras som "allergivänlig" (förbehåll mot epitetet se "bichon frisé"). Däremot drar den in pinnar, grus och

Öron i Kuba, vilken kulminerade i Castros maktövertagande 1960. Många flydde sitt hemland, företrädesvis till USA, men endast tre familjer lär ha lyckats ta med sig sina hundar. De havanaiser som blev kvar på Kuba skingrades för vinden. Kanske togs de kort och gott av daga, kanske blandades de upp med andra hundtyper.

Dagens havanaiser härstammar m a o från den lilla skara hundar några få emigranter från Kuba hade med i sin packning för drygt 35 år sedan.

Snäll och godmodig

Är då bichon havanais en bortklemad, överförfinad dvärghund med ett i botten sydländskt och hett temperament? Nej, definitivt inte. Havanaisen är först och främst en godmodig och mycket vänlig hund. Den är mjuk, lättfostrad och snäll. Det behövs inga hårda ord eller handgripligheter, den vill väl och gör alltid sitt bästa för att ha det trevligt tillsammans med såväl hundkompisar som ägare. Havanaisen trivs när alla trivs.

Den är lugn och behaglig, ändå skulle ingen komma på idén att kalla den trög. I hög grad uppskattar den att lära sig konst och tricks. Den uppmärksamhet och det intresse den visar när övningarna sätts igång är inte av artighet. Havanaisen tycker om att försöka förstå vad matte eller husse menar. Ofta lyckas den snabbare än någon kunnat förvänta.

Havanaisen tycker också om att leka och den umgås gärna, och i lättsam ton, med andra hundar. Dominans är för den ett okänt begrepp, drar det ihop sig till kraftmätningar väljer den hellre att fly än illa fäkta. Inte så mycket av feighet som för att den tycker så hjärtligt illa om bråk. In i det längsta undviks konfliktsituationer. Det går utmärkt att ha flera havanaishanar i samma familjeflock. Det går i regel lika utmärkt att införliva detta gäng med en lika stort samling främmande havanaiser. De äldsta hanhundarna kan sträcka lite extra på halsarna, men bara de påtalar sin rang för varandra är de nöjda.

sand. Praktiskt vid promenaden i sly och snår är en liten overall.

Öronen ska kontrolleras någon gång per månad, men hårväxten där är inte lika ymnig som hos ex pudel. Likt många andra dvärghundar har havanaisen relativt lätt för att få tandsten. God munhygien är ett måste.

Uppför sig väl

Havanaisen är liten, men det är varken ömtålig eller bräcklig. Exteriören har inga "svaga punkter". Den bryter inte benen i tid och otid, och man behöver inte få hjärtslag när den hoppar och far runt i skog och mark.

